

04 жовтня 2024 р.

**Виконувачу обов'язки Виконавчого директора
Міжнародного інституту преси
Скотту Гріффену**
Spiegelgasse 2, 1010 Vienna, Austria
e-mail: info@ipi.media

Адвокат Косінова Ганна Валеріївна
свідоцтво про право на заняття адвокатською
діяльністю № 2966/10 від 20.10.2005 р., видане
Київською обласною КДКА
Адреса для листування: м. Київ, 04080, а/с 139
тел.+380 67 2858389
e-mail: a.kosinova.office@gmail.com

в інтересах

Портнова Андрія Володимировича
01133, м. Київ, вул. Є. Коновальця, б.36-в, кв.50
адреса для листування: м. Київ, 04080, а/с 76
e-mail: portnov.and.vl@gmail.com

Шановний пане Скотте Гріффене!

27 вересня 2024 р. на веб-сайті Міжнародного інституту преси (ІРІ) розміщена публікація під назвою: «Україна: ІРІ засуджує компанію судових позовів політика Андрія Портнова» (https://ipi.media/ukraine-ipi-condemns-campaign-of-lawsuits-by-politician-andriy-portnov/?fbclid=IwY2xjawFjsApleHRuA2FlbQIxMAABHVMZMCJy3VJIAXAkU7FUmsZAmBIVKOY-gBLmm6qYqSLzHOqVS485T3ydirmw_aem_1w2Q_e_8utqswUcNVхоEAW#), в якій повідомлено, що ІРІ засуджує нещодавній позов українського політика Андрія Портнова проти провідних українських ЗМІ, які назвали його «проросійським».

В публікації зазначено, що 23 вересня 2024 р. Шевченківський районний суд міста Києва виніс рішення на користь Портнова у справі про дифамацію проти декількох новинних видань: Statewatch, LB.ua та The Kyiv Independent, суть в якій полягала в тому, що Портнова А.В. описали (охарактеризували) як «проросійського» і людину «сумнозвісно відомою через його відкриту підтримку Росії». Також суд зобов'язав відповідачів виплатити А. Портнову 80 тисяч гривень компенсації.

Вказане рішення суду, за твердженням ІРІ, посилює занепокоєння українських та міжнародних спостерігачів щодо того, що політик може використовувати свій вплив для отримання сприятливих рішень суду.

Зокрема, виконуючий обов'язки виконавчого директора Міжнародного інституту преси Скотт Гріффен, в своєму коментарі вказав, що його вражає те, як суди карають медіа за виконання їхньої роботи, а **журналісти не повинні стикатися з репресіями за висловлення оціночних суджень у своїх матеріалах**. Також зазначив, що **ухвалене рішення має бути скасоване в апеляції**, і українські суди повинні гарантувати, що **їхні рішення підтримують свободу преси та свободу вираження поглядів як основні елементи демократії**.

Враховуючи стурбованість та засудження Міжнародним інститутом преси судових процесів, ініційованих Андрієм Портновим проти медіа, а також хибну оцінку змісту рішень судів, ухвалених за результатами розгляду позовів мого клієнта, надану у публікації, як «покарання» та «репресії» журналістів, і вимогу до апеляційного суду, висловлену керівником інституту, про необхідність прийняття судом заздалегідь визначеного у публікації рішення, хочу надати коментарі щодо згаданих аспектів публікації.

Першочергово пропоную звернути увагу на необхідність дотримання в інформаційних відносинах під час поширення інформації етичних і професійних стандартів журналістської діяльності, на захист яких виступає Міжнародний інститут преси.

Конституцією Міжнародного інституту преси передбачено, що інститут захищає особисту свободу кожної людини, свободу вираження поглядів та, зокрема, основне право на свободу медіа, як це зазначено у статті XIX Загальної декларації прав людини ООН (10 грудня 1948 року).

Свобода вираження поглядів, захищена статтею 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, не є абсолютною і поширюється на журналістів лише за умови, якщо вони діють відповідально та з дотриманням своїх професійних обов'язків: добросовісно виконують свою роботу, надають точну та достовірну інформацію згідно з вимогами журналістської етики.

У 1993 році Парламентською Асамблеєю Ради Європи було прийнято резолюцію про «Про етичні принципи журналістики», в якій передбачено, що поширення повідомлень має базуватися на принципі достовірності, що забезпечується відповідними засобами перевірки й доказів, а також на неупередженості подання, опису й розповіді. Чутки не повинні бути складовою повідомлень.

Декларацією принципів поведінки журналістів (прийнята на II всесвітньому Конгресі Міжнародної федерації журналістів (1954 р.), зі змінами (1986 р.) закріплені основоположні принципи журналістської діяльності, серед яких повага до істини та права громадськості на правду, обов'язок журналіста подавати інформацію, посилаючись на факти, походження яких він знає.

Журналісти мають можливість формувати суспільну думку, тому в своїй діяльності мають оперувати виключно об'єктивною та достовірною інформацією і не повинні змінювати правдиву та неупереджену інформацію з метою створення та

формування певної громадської думки, вигідної журналістам чи «замовникам» публікацій.

Тобто медіа та їх працівники наділені не тільки професійними правами сприяти доведенню до громадськості своєчасної суспільної необхідної та актуальної інформації, а й обов'язками, відповідно до яких журналіст зобов'язаний поширювати достовірну, повну та об'єктивну інформацію, не використовувати інформацію для посягання на права і свободи людини, розмежовувати факти, судження та припущення, щоб не допускати розповсюдження інформації, яка містить упередженість чи необгрунтовані звинувачення.

Поняття відповідальної журналістики, як професійної діяльності, яка користується захистом статті 10 Конвенції, не обмежується змістом інформації, яка збирається та/або поширюється журналістськими засобами. Воно також охоплює законність поведінки журналіста, і той факт, що журналіст порушив закон, є доречним, хоча і не вирішальним міркуванням при визначенні того, чи діяв він відповідально (див. Pentikäinen, процитований вище, § 90, і Bedat V. Switzerland [GC], no.56925 / 08, § 50, 29 березня 2016 року).

Поширена в публікації на сайті Міжнародного інституту преси інформація про мого клієнта порушує наведені принципи журналістської етики та стандарти інформаційних відносин, оскільки в ній інститут спирається на упереджене та часткове висвітлення обставин щодо заявлених А. Портновим дифамаційних позовів, результатів їх розгляду та характеру тієї інформації, яка оспорювалась у справах.

Вважаємо, що упередженість ІРІ викликана конфліктом інтересів, у зв'язку з тим, що публікація присвячена, зокрема, справі та рішенню Шевченківського районного суду м. Києва від 23 вересня 2024 р., яким задоволено позов А. Портнова, зокрема, до видання The Kyiv Independent, Генеральний директор якого Дарина Шевченко одночасно є Віце-головою виконавчої Ради Міжнародного інституту преси. В Україні такого роду конфлікти інтересів є ознакою корупції, порушенням антикорупційних принципів, міжнародних стандартів і караються законом.

Справа, в якій винесене згадане рішення розглядалася судом майже рік, що давало всім сторонам рівні можливості висловити свої доводи та аргументи, і надати докази на їх підтвердження. З боку відповідачів, які є медіа-ресурсами, не було надано жодних доказів того, що поширена ними інформація відповідала дійсності, тобто була перевірена або отримана з офіційних джерел інформації, була достовірною і повною.

Інформація, яка визнана судом недостовірною у цій справі, була поширена, зокрема на веб-сайті The Kyiv Independent у розслідуванні Громадської організації «Statewatch», що надавало їй характеру достовірної та істинної у сприйнятті читачів, оскільки розслідування передбачає відкриття тих фактів, які були приховані або невідомі і для їх отримання необхідно було провести певну діяльність по збору, оцінці та аналітиці інформації. Отже, розслідування не може ґрунтуватися на міркуваннях та припущеннях, суб'єктивній оцінці чи домислах. Проте, якби Міжнародний інститут преси ознайомився з позицією цієї організації та тих медіа-ресурсів, які опублікували

розслідування ГО «Statewatch», стало б зрозуміло, що жодні стандарти інформаційних відносин та етики журналіста не були дотримані ні при проведенні розслідування, яке не містить фактів та достовірної інформації про мого клієнта, ні при опублікуванні інформації в мережі Інтернет, оскільки медіа-ресурси займали суперечливу позицію – одні стверджували, що не публікували інформацію про А.Портнова, або публікували, але не його мали на увазі, чи мали на увазі його, але то їх особиста думка, яка не базується на фактах, а ґрунтується на інших публікаціях про мого клієнта в мережі Інтернет.

Дивує, що в даній ситуації засудження отримали не журналісти та медіа, які знехтували своїми прямим професійними обов'язками щодо повідомлення громадськості достовірної, повної, об'єктивної інформації, а мій клієнт, дії якого були спрямовані на захист та відновлення в судовому порядку своїх порушених недобросовісною діяльністю журналістів прав, які гарантовані ст.ст. 3, 28, 32, 68 Конституції України, ст. 10 Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Звертаю увагу, що будь-яка особа, права якої на повагу до честі, гідності, недоторканості ділової репутації порушені поширенням про неї неправдивої інформації повинна мати ефективну та неілюзорну можливість їх захисту та відновлення в судовому порядку, що є важливою частиною демократичного суспільства.

Процесуальні гарантії, викладені у статті 6 Конвенції, забезпечують кожному право звертатися до суду з позовом щодо своїх цивільних прав та обов'язків. Таким чином стаття 6 Конвенції втілює «право на суд», в якому право на доступ до суду, тобто право ініціювати в судах провадження з цивільних питань становить один з його аспектів (див. рішення від 21 лютого 1975 року у справі «Голдер проти Сполученого Королівства» (*Golder v. the United Kingdom*), пп. 28-36, Series A № 18). Крім того, порушення судового провадження саме по собі не задовольняє усіх вимог пункту 1 статті 6 Конвенції. Ціль Конвенції - гарантувати права, які є практичними та ефективними, а не теоретичними або ілюзорними. Право на доступ до суду включає в себе не лише право ініціювати провадження, а й право отримати «вирішення» спору судом. (див. рішення у справах «Мултіплекс проти Хорватії» (*Multiplex v. Croatia*), заява № 58112/00, п. 45, від 10 липня 2003 року, та «Кутіч проти Хорватії» (*Kutic v. Croatia*), заява № 48778/99, п. 25, ECHR 2002-II).

Значна кількість позовів мого клієнта до медіа та журналістів, які на сьогодні знаходяться в провадженні українських судів, викликана необхідністю відновлення прав, які порушені системним поширенням недостовірної інформації, в якій Андрія Портнова прямо називають колаборантом, зрадником, проросійським діячем, людиною, яка підтримує росію та режим путіна, відвідує росію, що в умовах повномасштабної військової агресії рф проти України створює не «характеристику» мого клієнта, як вказано в Вашій публікації, а формує негативну суспільну думку про те, що мій клієнт є особою, яка діє на боці ворога українського народу – країни-агресора та всупереч інтересам України, що може сприйматися як звинувачення у здійсненні колабораційної діяльності.

Андрій Портнов має значний досвід роботи на державних посадах, під час якої він провів через парламент максимально можливий на той момент пакет європейських законопроектів, що були публічно схвалені багатьма керівниками європейських інституцій або стали вітчизняними та світовими новинами. Він очолював робочі групи, доповідав в парламенті і був одним з авторів Кримінального процесуального кодексу України, законів про адвокатуру, прокуратуру, Національний превентивний механізм запобігання тортурам, судоустрій і статусу судів, що отримали схвальну оцінку експертів Ради Європи і Венеційської комісії та інших дотичних на той час європейських інституцій.

Під головуванням Портнова А.В. була реалізована і проведена через європейську експертизу судова реформа, покликана посилити гарантії незалежності суддів, що рекомендувалось Європейським союзом.

Також Андрій Портнов в жодному своєму рішенні або виступі ніколи не дискредитував і не критикував європейську інтеграцію України або вступ України до НАТО, не підтримував російську федерацію та дії її посадових осіб, не висловлювався на підтримку путінського режиму, і весь час до повномасштабного вторгнення публічно називав територію АРК та Луганської і Донецької області територіями України, окупованими рф. Крім того, в кожному своєму позові, на який посилається ІРІ, мій клієнт письмово і прямо вказує, що росія веде агресивну війну проти України, а керівники росії причетні до масових вбивств українців.

На протипагу медіа та журналістам, деякі з яких на підтвердження нібито фактологічного підґрунтя поширеної інформації надали роздруківки з мережі Інтернет, жодна з яких при цьому не підтверджувала проросійську діяльність чи підтримку рф з боку А. Портнова, мій клієнт надав докази того, що ніколи не був і не є підозрюваним, обвинуваченим чи підсудним в будь-яких кримінальних справах, в тому числі щодо корупції або у справах проти національних інтересів, суверенітету та територіальної цілісності України.

У зв'язку з чим, поширення медіа інформації про те, що А.Портнов відкрито підтримує росію та є проросійським політиком не тільки є неправдивою не підтвердженою інформацією, а головне є негативною інформацією, яка впливає на формування у громадськості негативного сприйняття мого клієнта та перекреслює результати його багаторічної діяльності, яка була спрямована на розвиток законодавства України, впровадження судової реформи та сприяння євроінтеграції України.

Стосовно судового оскарження моїм клієнтом тверджень журналістів про відвідування ним росії після початку повномасштабної військової агресії. Така інформація є відвертою брехнею, яку особи, які її поширили, не змогли та навіть не намагалися підтвердити в суді. Неправдивість поширеної інформації була підтверджена доказами, з яких вбачалося, що А. Портнов законно виїхав з України 03.06.2022 р., як батько трьох неповнолітніх дітей, напередодні народження своєї четвертої дитини. Після виїзду з України у 2022 році постійно проживав у Турецькій Республіці. Багато років жодних поїздок до росії мій клієнт не здійснював та не здійснює.

Наведене вище вказує на те, що судові позови, ініційовані А.Портновим подані лише в тих випадках, коли поширена в медіа інформація була недостовірною та вкрай негативною, і завдала шкоду особистим немайновим правам мого клієнта. При цьому, звернення до суду було спрямоване на захист та відновлення порушених прав, а не з метою обмеження свободи слова та заборони журналістам поширювати достовірну інформацію чи оціночні судження. Сам факт звернення до суду з позовом до медіа не є репресіями, а є правом людини на захист своїх порушених прав та інтересів, що гарантується у всьому цивілізованому світі.

Стосовно уваги, приділеній в публікації тому факту, що Шевченківський районний суд м. Києва в своєму рішенні постановив стягнути з медіа, які були відповідачами у справі, 80 тисяч гривень (1750 євро) компенсації солідарно з декількох відповідачів, то це компенсація витрат мого клієнта на професійну правничу допомогу, яка, до речі, є звичайною практикою для європейських судів, але сума компенсації таких витрат в європейських судах, як правило, значно вище.

У публікації Міжнародного інституту преси неодноразово наголошується, що мій клієнт нібито є політичною фігурою і, зважаючи на значну кількість позовів, поданих ним проти ЗМІ, як українські, так і міжнародні спостерігачі висловлюють занепокоєння можливим використанням ним свого політичного впливу для отримання вигідних судових рішень у справах проти журналістів.

Також в коментарі керівника Міжнародного інституту преси Скотта Гріффена висловлена стурбованість тим, що А. Портнов «міг вплинути на судові рішення» (*міститься активне посилання на сайт Міністерства фінансів США <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0523>*), тому «українська влада повинна вжити відповідних заходів для запобігання такому впливу та захисту незалежності судової влади як гарантія прав журналістів».

Хочу зазначити, що А. Портнов не займається політичною діяльністю вже понад десять років і є адвокатом. Він не здійснює впливу на судову систему і не має для цього жодних інструментів чи засобів. Тому всі занепокоєння, висловлені у публікації Міжнародного інституту преси є безпідставними та мають маніпулятивний характер.

Разом з тим, у коментарі виконувача обов'язків виконавчого директора Міжнародного інституту преси, наведеному у публікації, простежується намагання впливу на судову систему. Так, Скотт Гріффен заявив: «Це рішення (маючи на увазі постанову Шевченківського районного суду м. Києва від 23.09.2024 р. у справі № 761/46146/23) має бути скасоване в апеляції, і українські суди повинні забезпечити, що їхні рішення підтримують свободу преси та свободу вираження думок, що є основними елементами демократії».

Подібний публічний коментар керівника авторитетної організації, яка займається питаннями свободи слова та захисту прав журналістів – Міжнародного інституту преси, стосовно рішення суду, що ще не набуло законної сили, може бути сприйнятий як спроба вплинути на рішення апеляційного суду. Це є формою тиску на судову систему та втручання в її виключні повноваження.

Незалежність судової гілки влади є основною умовою для гарантування неупередженого і справедливого розгляду справ. Будь-який тиск на судові органи з боку окремих осіб чи організацій, включно з представниками медіа, може бути розцінений як втручання в діяльність суду, що є кримінально караним діянням відповідно до ст. 376 Кримінального кодексу України.

Отже, будь-які спроби впливу на судові органи, в тому числі, в публічних коментарях керівника Міжнародного інституту преси повинні бути засуджені та попереджені. У зв'язку із чим, наполягаємо на необхідності видалити з публікації коментарі Скотта Гріффена, які містять вказівки про прийняття апеляційним судом заздалегідь визначеного рішення.

Стосовно занепокоєння Міжнародного інституту преси про те, що А. Портнов «міг вплинути на судові рішення» через введені проти нього санкції компетентними органами США, слід зазначити, що ці санкції були застосовані у 2021 році на основі доносу Громадської організації «Центр протидії корупції». Організація діяла з мотивів особистої помсти через публічну критику її діяльності А.Портновим та його перемоги у судових справах проти них. Крім того, в цих санкціях нема жодного слова про жодного проросійську чи антиукраїнську діяльність А. Портнова.

В цьому контексті важливо нагадати, що Андрій Портнов виграв судовий процес у Ради Європейського Союзу у Суді ЄС (Люксембург), в результаті чого ЄС сплатив А. Портнову компенсацію 15 500 євро за те, що незаконно ввів санкції. Крім того, санкції щодо А.Портнова скасувала Канада, Великобританія, Швейцарія, Норвегія, Ліхтенштейн, Люксембург, Монако на інші країни. Скасування санкцій США – це питання часу, тому що в їх основі – заснована на особистій помсті спотворена, маніпулятивна та недостовірна інформація.

З огляду на вищезазначене, та на очевидний конфлікт інтересів, прошу видалити з публікації Міжнародного інституту преси інформацію, яка може бути сприйнята як тиск на судову систему України та, яка містить вказівку про те, яке саме рішення має ухвалити апеляційний суд.

Також відповідно до міжнародних журналістських стандартів, принципів справедливості і неупередженості, забезпечення об'єктивного висвітлення позицій всіх сторін, всебічності і безсторонності висвітлення подій, учасниками яких є А. Портнов та українські медіа прошу опублікувати на своєму сайті даний лист, як офіційну відповідь Андрія Портнова на вашу публікацію.

З повагою,

**Представник Портнова А.В.
адвокат Ганна Косінова**